

การพัฒนาทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนโดยใช้แนวคิดอรรถฐานกระบวนการ
(PROCESS GENRE APPROACH) ของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
THE ENHANCEMENT OF CHINESE ANNOUNCEMENT WRITING SKILLS
THROUGH THE PROCESS GENRE APPROACH OF STUDENTS MAJORING
IN CHINESE LANGUAGE, FACULTY OF EDUCATION,
BURAPHA UNIVERSITY

Received: February 17, 2026

Revised: April 5, 2026

Accepted: April 10, 2026

รัฐพร ปานมณี^{1*}, วัฒนพร จตุรณน², โสภี ชาญเชิงยุทธชัย³, ศศิญา แก่นสาร⁴, วีรณัฐ สัจจาสัย⁵

Rattaporn Panmanee^{1*}, Wattanaporn Jaturanon², Sopee Chanchaengyuttachai³,

Sasichaya Kaensan⁴, Weranud Satjasai⁵

Corresponding author, E-mail: pangwenli.luknu@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) และ 2) ศึกษาเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาภาษาจีนระดับกลาง 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนตามแนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) 2) แบบทดสอบทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนตามแนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ และ 3) แบบวัดเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนตามแนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนของนิสิตมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในรูปแบบการเขียนประกาศ 《启事》 (คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 56.03 หลังเรียน 66.95) และการเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 (คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 52.92 หลังเรียน 64.31) โดยผลการทดสอบที (t-test) เท่ากับ 17.28 และ 14.11 ตามลำดับ 2) เจตคติของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการเพิ่มขึ้นหลังการเรียนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ยเจตคติก่อนเรียนเท่ากับ 63.73 และหลังเรียนเท่ากับ 78.92 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงปฏิบัติและส่งเสริมเจตคติเชิงบวกของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ทักษะการเขียนภาษาจีน, การเขียนประกาศภาษาจีน, การเรียนการสอนภาษาจีน,
อรรถฐานกระบวนการ

¹⁻⁴ อาจารย์, ภาควิชาการจัดการเรียนรู้, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

¹⁻⁴ Lecturer, Department of Learning Management, Faculty of Education, Burapha University

⁵ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาจีน, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

⁵ Lecturer, Department of Humanities and Social Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University

Abstract

This study aimed to 1) compare the Chinese announcement writing skills of undergraduate students before and after instruction using the Process Genre Approach, and 2) examine their attitudes toward learning Chinese announcement writing through the Process Genre Approach. The sample, selected through purposive sampling, consisted of 20 second-year Chinese language major students enrolled in the Intermediate Chinese II course during the second semester of the 2024 academic year at Burapha University. The research instruments included 1) lesson plans for Chinese announcement writing based on the Process Genre Approach, 2) pre- and post-tests assessing Chinese announcement writing skills, and 3) an attitude questionnaire. The results showed that: 1) The students' Chinese announcement writing skills significantly improved for both types of announcements. For the general announcement 《启事》, the pre-test mean score was 56.03, and the post-test mean score was 66.95 ($t = 17.28$). For the written notice 《通知书》, the pre-test mean score was 52.92, and the post-test mean score was 64.31 ($t = 14.11$). 2) The students demonstrated more positive attitudes toward the instruction using the Process Genre Approach. The mean attitude score increased from 63.73 before instruction to 78.92 after instruction, representing a 10.20% improvement, which was statistically significant at the .05 level. These findings demonstrate that the Process Genre Approach can be effectively applied in Chinese language instruction to develop practical writing skills and promote positive student attitudes.

Keywords: Chinese writing skills, Chinese announcement writing, Chinese language instruction, Process genre approach

บทนำ

ภาษาจีนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในเวทีโลกในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะเป็นภาษาที่มีจำนวนผู้ใช้มากที่สุดในโลกกว่า 1.1 พันล้านคนแล้ว ยังเป็นภาษาที่มีอิทธิพลอย่างสูงในด้านเศรษฐกิจ การค้า การศึกษา และวัฒนธรรมระหว่างประเทศ (Liu & Tao, 2016) การขยายตัวของจีนในระดับโลกทำให้ภาษาจีนไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือการสื่อสารในเชิงสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อโอกาสทางวิชาการและวิชาชีพในหลากหลายสาขาดังนั้น การเรียนภาษาจีนจึงกลายเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทั่วโลก

ในบริบทการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ การพัฒนาทักษะทั้งสี่ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีความสำคัญควบคู่กันไป อย่างไรก็ตาม "การเขียน" ถือเป็นทักษะที่ท้าทายที่สุด เนื่องจากอักษรจีนมีความซับซ้อน เข้าใจยาก และจดจำยาก (นริศ วศินานนท์, 2565) นอกจากนี้ การเขียนภาษาจีนยังต้องอาศัยการบูรณาการความรู้ด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และโครงสร้างประโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการเขียนทางวิชาชีพหรือการเขียนเฉพาะทางที่ต้องคำนึงถึงรูปแบบและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

หนึ่งในรูปแบบที่มีความสำคัญคือ "การเขียนประกาศภาษาจีน" (Chinese announcement writing) ซึ่งจัดอยู่ในหมวดหมู่การเขียนเชิงปฏิบัติ (Practical writing) โดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อสารข้อมูล เหตุการณ์ กฎระเบียบ หรือข่าวสารสำคัญไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งรูปแบบมีทั้งประกาศที่เป็นลายลักษณ์อักษร (เช่น โปสเตอร์ โฆษณา) และประกาศรูปแบบอื่น ๆ การเขียนประเภทนี้จำเป็นต้องมีความชัดเจน กระชับ และเหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมของผู้รับสาร

อย่างไรก็ดี การจัดการเรียนการสอนการเขียนประกาศภาษาจีนจัดเป็นส่วนหนึ่งของ "ภาษาจีนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ" (Chinese for specific purposes) ซึ่งมีความท้าทายสูง เนื่องจากงานเขียนประเภทนี้มี "กฎเกณฑ์ทางรูปแบบ" (Fixed format) และ "ระดับภาษา" (Register) ที่ตายตัว แตกต่างจากการเขียนเชิงพรรณนาทั่วไป อีกทั้งงานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนภาษาจีนในปัจจุบันยังคงเน้นเฉพาะการพัฒนาในระดับพื้นฐาน เช่น การแก้ไขลำดับขีด หรือการคัดตัวอักษร มากกว่าการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสาระและเชิงสื่อสารอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการสังเกตและการประเมินทักษะการเขียนของผู้วิจัยที่สอนรายวิชาภาษาจีนระดับกลางตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 พบว่า ผู้เรียนมักประสบปัญหาขาดความรู้พื้นฐานด้านคำศัพท์ ขาดความเข้าใจในการจัดโครงสร้างเนื้อหา และตรรกะของบทความ นอกจากนี้ ผู้เรียนมักทำผิดพลาดซ้ำในเรื่องเดิม ได้แก่ การละเลยองค์ประกอบบังคับของการเขียนประกาศ การใช้ภาษาในระดับที่ไม่เหมาะสมกับบริบททางการ และการขาดความสามารถในการปรับรูปแบบงานเขียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสื่อสารที่แตกต่างกันระหว่างประกาศทั่วไป 《启事》 และหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 อีกทั้งแนวทางการสอนแบบเน้นผลลัพธ์ (Product approach) อาศัยการจดจำรูปแบบตัวอย่างเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจในบริบทการสื่อสารที่แท้จริง และไม่สามารถประยุกต์ใช้ภาษาในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ (Hyland, 2003; Tangpermpoon, 2008) ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการสอนแบบเดิม

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและยกระดับทักษะการเขียนของผู้เรียน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงนำแนวทางการสอนการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเสนอโดย Badger และ White (2000) มาประยุกต์ใช้ แนวคิดนี้เป็นการบูรณาการจุดเด่นของการสอน 3 รูปแบบเข้าด้วยกัน ได้แก่ การสอนแบบเน้นผลลัพธ์ แบบเน้นกระบวนการ และแบบเน้นรูปแบบทางภาษา และบริบท โดยไม่เพียงมุ่งเน้นที่กระบวนการทางปัญญา (Cognitive process) ในการผลิตงานเขียน แต่ยังให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร (Social context & purpose) นอกจากนี้ การสอนแนวดังกล่าวยังอาศัยกระบวนการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) ตามแนวคิดของ Vygotsky (1978) เข้ามาช่วยสนับสนุนผู้เรียนในขั้นตอนการเขียนร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Peungcharoenkun และ Waluyo (2023) ที่ยืนยันว่าแนวทางนี้สามารถพัฒนาทักษะการเขียนและลดความวิตกกังวลของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยที่สนับสนุนประสิทธิภาพของแนวทางอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) ในการสอนภาษาต่างประเทศหลายภาษา แต่จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาจีนส่วนใหญ่ในบริบทของประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเขียนพื้นฐาน เช่น การเขียนตัวอักษรและการเขียนเชิงพรรณนา (Wasinanon, 2016) แต่ยังคงขาด

การศึกษาด้านการเขียนเชิงปฏิบัติ (Practical writing) โดยเฉพาะการเขียนประกาศซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการนำไปใช้งานในวิชาชีพ และการนำแนวทางอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) มาใช้ในการสอนทักษะการเขียนภาษาจีนโดยเฉพาะยังคงมีอยู่อย่างจำกัด (Yuan, et al., 2024) ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ กรกมล ธนะโรจน์รุ่งเรือง และคณะ (2565) ที่เป็นเพียงส่วนน้อยในการบุกเบิกการสอนเขียนภาษาจีนด้วยแนวคิดนี้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว และสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการสอนเขียนภาษาจีนเชิงปฏิบัติในระดับอุดมศึกษาไทย

จากเหตุผลข้างต้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาทักษะการเขียน “ประกาศ” ภาษาจีน 2 ประเภท ได้แก่ 《启事》 (ประกาศทั่วไป) และ 《通知书》 (หนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร) ซึ่งเป็นเนื้อหาในรายวิชาภาษาจีนระดับกลางของนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำแนวทาง Process genre approach มาใช้ผ่านขั้นตอนหลัก ได้แก่ การให้ข้อมูล (Input ideas) การให้รูปแบบตัวอย่าง (Modeling stage) การเขียนร่วมกัน (Joint construction) การเจรจาต่อรองร่วมกัน (Joint negotiation stage) และการเขียนแบบอิสระ (Independent stage) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างและการใช้ภาษาจีนอย่างถูกต้อง เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach)
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลัง (One-group pretest-posttest design) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนและเจตคติของผู้เรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) โดยมีรายละเอียดของประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากร

นิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ทั้งชั้นปี

2. กลุ่มตัวอย่าง

นิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาจีนระดับกลาง 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนด

เกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้ผ่านการเรียนรายวิชาภาษาจีนระดับกลาง 1 ด้วยผลการเรียนตั้งแต่ระดับชั้น B ขึ้นไป และมีพื้นฐานทักษะการเขียนภาษาจีนอยู่ในระดับต้นถึงระดับกลาง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach)

ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ ทักษะการเขียนประกาศภาษาจีน และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach) จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ รวมระยะเวลา 10 ชั่วโมง ได้แก่ หน่วยที่ 1 การเขียนประกาศทั่วไป 《启事》 จำนวน 2 แผน หน่วยที่ 2 การเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 จำนวน 2 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาจีนและหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4.2 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนประกาศภาษาจีน เป็นข้อสอบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ สำหรับใช้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อวัดทักษะในการเขียนประกาศภาษาจีน โดยแบบทดสอบผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป และได้นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนิสิตที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (Item difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Item discrimination) และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงข้อคำถาม โดยค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.40–0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.30–0.75 ทั้งนี้ แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.87 ส่วนเกณฑ์การประเมินการเขียนประกาศภาษาจีนนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนภาษาจีนตามเกณฑ์การให้คะแนน Rating criteria for writing ของ Li Xuanxi (2010) แบ่งเป็น 1) เนื้อหา (内容) 2) โครงสร้าง (结构) 3) การใช้ภาษา (语言) 4) ไวยากรณ์ (语法) 5) เครื่องหมายวรรคตอน (标点)

4.3 แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Point Likert Scale) จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ Process genre approach ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กำหนดน้ำหนักคะแนนตามลักษณะของข้อความทั้งข้อความทางบวก (Positive statement) และข้อความทางลบ (Negative statement) โดยแบบวัดเจตคติฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.82

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test for dependent samples เพื่อตรวจสอบนัยสำคัญทางสถิติของการพัฒนาทักษะ ทั้งนี้แม้กลุ่มตัวอย่างจะได้มา

ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แต่ผู้วิจัยมีการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้ Shapiro-wilk แล้ว พบว่าการแจกแจงปกติ จึงสามารถใช้ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างกล่าวต่อไป

5.2 วิเคราะห์ระดับเจตคติของผู้เรียนจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

6.1 ดำเนินการทดสอบวัดทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บคะแนนพื้นฐานก่อนการทดลอง

6.2 แนะนำและให้ความรู้แก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัดและการประเมินผล รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนต่าง ๆ

6.3 ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach) หน่วยที่ 1 《启事》 และหน่วยที่ 2 《通知书》 ใช้เวลาสอนจำนวน 10 ชั่วโมง ตามขั้นตอนของ Process genre approach ได้แก่ Situation, Purpose, Consideration of mode, Field, and Tenor, Planning, Drafting และ Publishing text และกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ตัวอย่าง (Modeling), การเขียนร่วมกัน (Joint construction), การเจรจาเนื้อหา (Negotiation), และการเขียนแบบอิสระ (Independent writing)

6.4 ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกับ Pre-test

6.5 แจกแบบสอบถามเจตคติเพื่อวัดความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้เรียนต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach) โดยผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ แบ่งได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนรายบุคคลของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 20 คน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดการเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach) ทั้ง 2 รูปแบบ แสดงในตารางที่ 1 เพื่อให้เห็นพัฒนาการและการกระจายตัวของคะแนนในระดับบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางสถิติในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ การเขียนประกาศ 《启事》 และการเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 ของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process Genre Approach) จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

ลำดับ	การเขียนประกาศ 《启事》		การเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	51	68	49	56
2	59	65	56	70
3	54	72	48	65
4	65	75	61	78
5	61	70	59	74
6	52	61	48	61
7	39	55	39	54
8	61	76	51	79
9	49	56	47	68
10	51	69	47	53
11	56	63	45	57
12	43	56	36	45
13	39	51	39	45
14	55	63	48	59
15	45	55	52	71
16	69	75	68	82
17	55	68	52	69
18	49	58	46	59
19	55	65	51	69
20	61	79	60	78
รวม	1,176	1,428.7	1,105.0	1,400.0
เฉลี่ย	53.5	64.9	50.2	63.6
S.D.	7.80	8.00	7.70	10.44

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาคะแนนรายบุคคล พบว่าผู้เรียนทุกคนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทั้ง 2 รูปแบบ โดยในการเขียนประกาศ 《启事》 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (Pre-test) เท่ากับ 53.5 คะแนน (S.D. = 7.80) และหลังเรียน (Post-test) เพิ่มขึ้นเป็น 64.9 คะแนน (S.D. = 8.00) คิดเป็น

พัฒนาการร้อยละ 11.4 ส่วนการเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 50.2 คะแนน ($S.D. = 7.70$) และหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 63.6 คะแนน ($S.D. = 10.44$) คิดเป็นพัฒนาการร้อยละ 13.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนของ 《通知书》 ที่สูงขึ้นเป็น 10.44 สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากความซับซ้อนของรูปแบบงานเขียนประเภทนี้ที่ต้องการความแม่นยำด้านระดับภาษา (Register) และการจัดโครงสร้างเอกสารที่เคร่งครัด อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนแสดงไว้ในตารางที่ 2

เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) หลังเรียนในการเขียนหนังสือแจ้ง 《通知书》 ที่เพิ่มขึ้นเป็น 10.44 สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความแตกต่างด้านความสามารถระหว่างบุคคลมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความซับซ้อนของรูปแบบงานเขียนประเภทนี้ที่ต้องการความแม่นยำด้านระดับภาษา (Register) และการจัดโครงสร้างเอกสารอย่างมาก โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเขียนที่มากขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดรูปแบบเอกสาร การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทางในการเขียนประกาศ การใช้คำเชื่อม เครื่องหมายวรรคตอนและการวางโครงสร้างทางไวยากรณ์ การปรับและใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบริบทของงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดองค์ประกอบของเนื้อหาและการเลือกใช้ภาษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของข้อความแต่ละประเภท แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ตามแนวทาง Process genre approach มีส่วนช่วยเสริมสร้างทักษะการเขียนเชิงปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงปฏิบัติภาษาจีนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process Genre – Approach)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงปฏิบัติภาษาจีน ทั้ง 2 เรื่อง ของนิสิตสาขาวิชา ภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) ก่อนเรียน (First draft) และหลังเรียน (Final draft) คะแนนเต็ม 100 คะแนน

การเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach)	การทดสอบ	n	$\bar{x}$	$S.D.$	t	p
1.การเขียนประกาศ 《启事》	ก่อนเรียน	20	53.5	7.80	17.28*	< .001
	หลังเรียน	20	64.9	8.00		
2.การเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》	ก่อนเรียน	20	50.2	7.70	14.11*	< .001
	หลังเรียน	20	63.6	10.44		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงปฏิบัติภาษาจีน ของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ทั้ง 2 เรื่อง ได้แก่ การเขียนประกาศ 《启事》 และการเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ

(Process genre approach) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent samples t-test) จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของผู้เรียน สูงกว่าก่อนเรียนทั้งสองเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยในการเขียนประกาศ 《启事》 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 53.5 ($S.D. = 7.80$) และหลังเรียนเท่ากับ 64.9 ($S.D. = 8.00$) ได้ค่า $t = 17.28$ ส่วนในการเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 50.2 ($S.D. = 7.70$) และหลังเรียนเท่ากับ 63.6 ($S.D. = 10.44$) ได้ค่า $t = 14.11$ ทั้งนี้ ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทาง Process genre approach มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงปฏิบัติภาษาจีนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้งสองรูปแบบงานเขียน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach)

ตารางที่ 3 เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach)

ผลการศึกษาเจตคติที่มีต่อการเขียนประกาศภาษาจีนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach)	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
การเขียนประกาศ 《启事》	20	63.73	4.53	10.20*	< .001
การเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》	20	78.82	5.09		< .001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เจตคติของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนประกาศภาษาจีนตามแนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) โดยวัดจากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Point Likert Scale) จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจและแรงจูงใจ ด้านความมั่นใจในการเขียน และด้านพฤติกรรมการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเก็บข้อมูลก่อนเรียน (Pre-attitude) และหลังเรียน (Post-attitude) แล้ววิเคราะห์ค่าความแตกต่างด้วยสถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Dependent samples t-test)

ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติโดยรวมหลังเรียน ($\bar{X} = 78.82$, $S.D. = 5.09$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 63.73$, $S.D. = 4.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อแปลผลคะแนนเฉลี่ยรายข้อหลังเรียน ($\bar{X} = 3.74$, $S.D. = 0.27$) ตามเกณฑ์การประเมินของบุญเรียง ขจรศิลป์ (2528) พบว่าอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดดังกล่าวในภาพรวม

เมื่อพิจารณาเจตคติในแต่ละด้านจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้เรียนมีมุมมองเชิงบวกในด้านความสนใจและแรงจูงใจต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะในขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียน และ

การเขียนร่วมกัน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ในด้านความมั่นใจในการเขียน พบว่า ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถด้านการจัดรูปแบบเอกสาร การเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะทาง และความถูกต้องด้านไวยากรณ์เพิ่มขึ้นภายหลังการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับพัฒนาการด้านทักษะการเขียนที่ปรากฏในตารางที่ 2 ส่วนด้านพฤติกรรม พบว่า ผู้เรียนแสดงเจตนาธรรมที่จะนำแนวทางการเขียนเชิงบรรณานุกรมไปประยุกต์ใช้กับการเขียนภาษาจีนประเภทอื่นในอนาคต อันเป็นตัวอย่างที่สำคัญของการเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ ผู้เรียนส่วนหนึ่งเสนอแนะให้ขยายระยะเวลาในขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่างและการเตรียมความพร้อมด้านคำศัพท์ก่อนลงมือปฏิบัติ สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) ในฐานะรากฐานที่จำเป็นต่อการผลิตงานเขียนที่มีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ด้านเจตคติดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Zone of proximal development (ZPD) ของ Vygotsky (1978) และงานวิจัยของ Peungcharoenkun และ Waluyo (2023) ที่ยืนยันว่ากระบวนการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ช่วยลดความวิตกกังวลและส่งเสริมเจตคติเชิงบวกต่อการเขียนในภาษาต่างประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการประยุกต์ใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณานุกรมกระบวนการ (Process genre approach) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้ง 2 เรื่อง ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบทักษะการเขียนประกาศภาษาจีนของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณานุกรมกระบวนการ (Process genre approach)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเขียนแบบบรรณานุกรมกระบวนการ (Process genre approach) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเขียนภาษาจีนเฉพาะทาง (Chinese for specific purposes) เนื่องจากการเขียนประกาศภาษาจีนเป็นการสื่อสารที่มีจุดประสงค์เฉพาะ ผู้เรียนจำเป็นต้องบูรณาการทักษะทางภาษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับเสียง (สัทอักษร) คำศัพท์ โครงสร้างประโยค ไปจนถึงการวิเคราะห์ภาษาในระดับข้อความ (Discourse analysis) ซึ่งถือเป็นความท้าทายสูงสำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวันและขาดความคุ้นเคยกับรูปแบบเอกสารทางการ

จากผลการทดสอบก่อนเรียน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการเขียนเอกสารประเภทนี้ จึงมักใช้วิธีการคาดเดาและความเคยชิน ส่งผลให้งานเขียนขาดองค์ประกอบที่สมบูรณ์ มีการใช้คำศัพท์ทั่วไปแทนคำศัพท์เฉพาะทาง และการเรียบเรียงประโยคยังไม่เป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ภายหลังการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ Process genre approach ผู้เรียนเริ่มมีกรอบความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นทั้งในด้านโครงสร้างภาษาและลักษณะของประโยคเฉพาะทาง รวมถึงสามารถจำแนกประเภทและบริบทของการเขียนประกาศ 《启事》 และหนังสือแจ้ง 《通知书》 ได้อย่างถูกต้อง

พัฒนาการดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Peungcharoenkun และ Waluyo (2023) รวมถึง Huang และ Zhang (2020) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Process genre approach ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านการจัดองค์ประกอบ (Organization) และการใช้คำศัพท์ (Vocabulary) ปัจจัยความสำเร็จนี้เกิดจากขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่าง (Modeling) และการเขียนร่วมกัน (Joint construction) ซึ่งทำหน้าที่เป็นฐานรากช่วยเหลือ (Scaffolding) ให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างเฉพาะของงานเขียน (Genre moves) ได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบเน้นผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงนี้ยังสอดคล้องกับ Gu, Noordin และ Ismail (2025) ที่พบว่า การประยุกต์ใช้แนวคิด Process genre approach ช่วยให้ผู้เรียนผลิตงานเขียนที่มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์ (Syntactic complexity) และความคล่องแคล่ว (Fluency) สูงขึ้น เนื่องจากขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่างช่วยให้ผู้เรียนซึมซับโครงสร้างภาษาเฉพาะได้ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับ Qi (2016) ที่พบว่าแนวคิดดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในลักษณะงานเขียนภาษาจีน เพิ่มความกระตือรือร้น และยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนประกาศภาษาจีนทั้งสองประเภท

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนประกาศภาษาจีนทั้งสองประเภท พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเขียนดีขึ้นทั้งในเรื่องการเขียนประกาศทั่วไป 《启事》 และการเขียนหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร 《通知书》 ภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวทางการเขียนแบบบรรณฐานกระบวนการ (Process genre approach) อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน (Mean difference) พบว่าการเขียน "หนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร" มีพัฒนาการที่สูงกว่าการเขียน "ประกาศทั่วไป" กล่าวคือ การเขียน 《通知书》 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 13.43 คะแนน ในขณะที่การเขียน 《启事》 มีคะแนนเพิ่มขึ้น 10.92 คะแนน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบริบทและลักษณะเฉพาะของรูปแบบงานเขียน (Genre) มีอิทธิพลต่อระดับการพัฒนาทักษะของผู้เรียน สาเหตุที่ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเขียนหนังสือแจ้ง 《通知书》 อย่างโดดเด่นนั้น เนื่องจากธรรมชาติของงานเขียนประเภทนี้โดยเฉพาะประเภท "สั่งการ" (指示性通知) ซึ่งมักใช้ในบริบททางราชการหรือองค์กร มีโครงสร้างที่ซับซ้อนและเคร่งครัดกว่าการเขียนประกาศทั่วไป ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความแม่นยำในการเลือกใช้คำศัพท์ การลำดับเนื้อหา และการใช้ระดับภาษา (Register) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจอย่างถูกต้อง

ความท้าทายนี้สอดคล้องกับ Yang (2018) ที่ชี้ให้เห็นว่า ความยากสูงสุดของผู้เรียนภาษาจีนไม่ได้หยุดอยู่เพียงการจดจำตัวอักษร แต่คือการเลือกใช้ระดับภาษาให้เหมาะสมกับบริบทที่เป็นทางการ นอกจากนี้ Zhang และ Zhang (2021) ยังสนับสนุนว่า การเขียนในระดับที่ซับซ้อนขึ้นจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจใน 'กลวิธีเขียน' (Rhetorical moves) ที่ชัดเจน ซึ่งผู้เรียนมักประสบปัญหาหากไม่ได้รับการชี้แนะโครงสร้างที่เฉพาะเจาะจง

ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้แบบ Process genre approach จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่าง (Modeling) ที่เข้มข้น ช่วยให้ผู้เรียนสามารถถอดรหัสโครงสร้างภาษาที่ซับซ้อนและนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้คะแนนพัฒนาการในส่วนนี้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

3. ความแตกต่างของผลคะแนนและการกระจายตัวของผู้เรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้

จากผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่าแม้คะแนนเฉลี่ยภาพรวมของผู้เรียนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน แต่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังเรียนกลับสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับความสามารถระหว่างบุคคลที่ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาคะแนนรายบุคคล พบว่ายังมีนิสิตบางราย (เช่น นิสิตหมายเลข 7, 12 และ 13) ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มเพื่อนอย่างต่อเนื่องในทั้งสองหัวข้อการเขียน แม้ว่าผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวจะได้เข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนครบถ้วน ทั้งการวิเคราะห์ตัวอย่าง การทำงานกลุ่ม และการอภิปราย แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและความซับซ้อนของเนื้อหาภาษาจีนเฉพาะทาง ทำให้ผู้เรียนบางรายต้องการระยะเวลาในการทำความเข้าใจ (Internalization) มากกว่าผู้อื่น ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Peungcharoenkun และ Waluyo (2023) ที่ระบุว่า แม้แนวทาง Process Genre Approach จะช่วยพัฒนาทักษะการเขียนโดยรวมได้ดี แต่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาแตกต่างกันยังคงต้องการระดับการช่วยเหลือ (Scaffolding) ที่ต่างกัน โดย "ผู้เรียนกลุ่มอ่อน" จำเป็นต้องได้รับคำแนะนำป้อนกลับ (Feedback) เฉพาะบุคคล และต้องการการฝึกฝนซ้ำในขั้นตอนการเขียนร่วมกัน (Joint construction) มากกว่าผู้เรียนกลุ่มเก่ง เพื่อให้สามารถข้ามผ่านพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (ZPD) ของตนเองได้ (Nguyen & Truong, 2024) ข้อค้นพบนี้จึงสะท้อนถึงความจำเป็นที่ผู้สอนควรพิจารณาการจัดการกิจกรรมเสริม หรือใช้วิธีการสอนที่ยืดหยุ่น เช่น การแบ่งกลุ่มตามระดับความสามารถ หรือการใช้สื่อการเรียนรู้เฉพาะบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทุกระดับสามารถพัฒนาทักษะการเขียนภาษาจีนได้เต็มศักยภาพ

4. เจตคติของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาจีนด้วยแนวทาง Process genre approach

ผลการวัดเจตคติพบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ด้วยแนวทาง Process genre approach โดยส่วนใหญ่พึงพอใจต่อกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานกลุ่ม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะในขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวอย่างและการรวบรวมคำศัพท์ที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนจริง

การที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นนี้ สอดคล้องกับแนวคิด Zone of proximal development (ZPD) ของ Vygotsky ซึ่งเป็นพื้นฐานของ Process genre approach โดย Peungcharoenkun และ Waluyo (2023) อธิบายว่า กระบวนการเรียนที่เปิดโอกาสให้มีการเจรจาความหมาย (Negotiation) และการทำงานร่วมกัน ช่วยลดภาระทางปัญญา (Cognitive load) และความวิตกกังวลในการเขียน (Writing anxiety) ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีความรู้สึกเชิงบวกต่อการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนบางส่วนเสนอแนะให้เพิ่มเวลาในช่วงการวิเคราะห์ตัวอย่างและการเตรียมความพร้อมด้านคำศัพท์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวางรากฐานความเข้าใจก่อนการลงมือปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าแนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) มีประสิทธิผลในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงปฏิบัติภาษาจีน สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาภาษาจีน

จึงควรพิจารณาบรรจุแนวคิดดังกล่าวไว้ในกรอบหลักสูตร โดยเฉพาะในรายวิชาการเขียนภาษาจีนระดับกลางถึงระดับสูง ทั้งนี้ การออกแบบหลักสูตรควรจัดสรรชั่วโมงเรียนให้เพียงพอต่อกระบวนการเรียนรู้แบบขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ต้นแบบ การเขียนร่วมกัน ไปจนถึงการผลิตชิ้นงานแบบอิสระ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถซึมซับโครงสร้างภาษาและบริบทการสื่อสารได้อย่างเป็นระบบ

2) หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนควรสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เฉพาะทางสำหรับการเขียนเชิงปฏิบัติ อาทิ คลังตัวอย่างงานเขียนประกาศภาษาจีน (Authentic text corpus) คลังคำศัพท์เฉพาะทาง (Domain-specific vocabulary bank) และโครงสร้างประโยคสำเร็จรูป (Sentence frame) ที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมของแต่ละรูปแบบงานเขียน สื่อดังกล่าวจะเป็นฐานรากช่วยเหลือ (Scaffolding) ที่สำคัญในการลดช่องว่างระหว่างผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาจีน ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) โดยหลีกเลี่ยงการเร่งรัดเนื้อหา และควรพิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เช่น การแบ่งกลุ่มตามระดับความสามารถ (Ability grouping) หรือการสอนซ่อมเสริม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีอัตราการเรียนรู้แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process genre approach) ร่วมกับทักษะภาษาจีนด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการเขียน เช่น การสอนการออกเสียง (Chinese phonetics) การสอนทักษะการพูดในที่สาธารณะ (Chinese speaking) หรือการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ (Chinese reading) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาจีนแบบองค์รวม (Holistic approach) และสร้างความสมดุลทางภาษาให้แก่ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล ธนะโรจน์รุ่งเรือง, Yap Pei Sze, และ ศุภรธรรม์ ศิริพุทธิพันธ์. (2565). การประยุกต์ใช้แนวคิดการเขียนแบบอรรถฐานกระบวนการ (Process Genre - Approach) เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงปฏิบัติภาษาจีน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 12(2), 39-48.
- นริศ วศินานนท์. (2565). ปัญหาการเรียนการสอนอักษรจีนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการและวัฒนธรรมจีน*, 9(1), 53-66.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2528). การสร้างแบบวัดเจตคติ. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 2, 137-155.
- Badger, R., & White, G. (2000). A process genre approach to teaching writing. *ELT Journal*, 54(2), 153-160.
- Gu, M., Noordin, N., & Ismail, L. (2025). Enhancing second language learners' writing through a process-genre approach: A multidimensional analysis of complexity, accuracy, and fluency development. *Arab World English Journal*, 16(1), 221-234. <https://doi.org/10.24093/awej/vol16no1.13>.

- Huang, Y., & Zhang, L. J. (2020). Does a process-genre approach help improve students' argumentative writing in English as a foreign language? Findings from an intervention study. *Reading & Writing Quarterly*, 36(4), 339–364.
- Hyland, K. (2003). *Second language writing*. Cambridge University Press.
- Li, X. (2010). *Rating criteria for writing* (2nd ed.). Peking University Publishing.
- Liu, J., & Tao, H. (2016). Chinese language in a global context. In S.-W. Chan (Ed.), *The Routledge encyclopedia of the Chinese language* (pp. 119–136). Routledge.
- Nguyen, T. T. A., & Truong, V. (2024). The effects of scaffolding in genre-based writing instructions on EFL learners' writing performance. *European Journal of Education and Pedagogy*, 5(1), 23–30. <https://doi.org/10.24018/ejedu.2024.5.1.751>
- Peungcharoenkun, T., & Waluyo, B. (2023). Implementing process-genre approach, feedback, and technology in L2 writing in higher education. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 8(1), Article 34. <https://doi.org/10.1186/s40862-023-00211-7>
- Tangpermpoon, T. (2008). Integrating approaches to improve students second language writing skills. *ABAC Journal*, 28(2), 1–9.
- Qi, C. (2016). Application of process genre approach in teaching Chinese writing to Southeast Asian students [东南亚学生汉语写作教学的过程体裁法应用探索]. *Journal of Southwest Petroleum University (Social Sciences Edition)*, 18(6), 112–119.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Wasinanon, N. (2016). *The development of Chinese teaching in Thailand*. Center for China Studies, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.
- Xuanxi, L. (2010). *Rating criteria for writing* (2nd ed.). Peking University Publishing.
- Yuan, W., Mohamad, F., Abdullah, N., & Kadir, Z. A. (2024). Process genre approach in SPOC blended learning environment to improve Chinese EFL learners' generic writing competence. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 8(10), 2954-2964.
- Zhang, T., & Zhang, L. J. (2021). Taking stock of a genre-based pedagogy: Sustaining the development of EFL students' knowledge of the elements in argumentation and writing improvement. *Sustainability*, 13(21), 11616. <https://doi.org/10.3390/su132111616>